

GEZONDHEIDS VOORDELEN

Kennis verzamelen en kennis overdragen vormen de leidraad in het project 'De meerwaarde van de bioboer'. In de eerste editie van 2020 zijn de doelen en activiteiten benoemd. Bij de indeling van de thema's is aangehaakt op de vier principes van biologische landbouw. Gezondheid is één van de vier principes van de biologische landbouw. De internationale organisatie IFOAM beschrijft dit principe als volgt: 'Gezondheid is de gezondheid en integriteit van levende systemen. Het is niet alleen de afwezigheid van ziekte, maar ook het behoud van fysiek, mentaal, sociaal en ecologisch welzijn. Immuniteit, veerkracht en regeneratie zijn belangrijke kenmerken van gezondheid.' Het begrip gezondheid reikt dus verder dan alleen het effect van het eten van biologische producten op de consument.

Is biologisch gezonder? Het gebruik van pesticiden is in de biologische landbouw beperkt tot enkele middelen van natuurlijke oorsprong. Uit meerdere onderzoeken blijkt dat contact met pesticiden leidt tot verhoogd risico op humane ziekten zoals de ziekte van Parkinson, diabetes type 2 en verschillende vormen van kanker. Het is niet duidelijk in hoeverre het eten van bespoten voedsel waarbij het om kleinere hoeveelheden gaat, ook deze risico's met zich meebrengt. Amerikaans onderzoek toont het verband tussen biologisch eten en het verminderd risico op diabetes aan. Naast contact met gewasbeschermingsmiddelen heeft ook blootstelling aan antibiotica invloed op de menselijke gezondheid. Verschillende studies toonden aan dat chronische blootstelling aan antibiotica een hoger risico op diabetes type 2 met zich meebrengt. Buiten de Europese

Binnen het project 'De meerwaarde van de bioboer', worden de effecten van biologische landbouw in meerdere thema's uitgewerkt. Welke bijdragen leveren biologische boeren aan het maatschappelijk belang? In een serie van dertien factsheets worden de thema's verder uitgediept. Komend jaar geven we per thema een samenvatting van deze factsheets. We beginnen met het thema gezondheid.

TEKST LEEN JANMAAT & FEITZE VAN DER HOEK | FOTO EKOLAND

Unie wordt in de dier- en veehouderij antibiotica nog preventief ingezet. In Nederland is het preventief gebruik van antibiotica in de veehouderij sinds enkele jaren verboden en vanaf 2022 geldt dit verbod voor de hele Europese Unie. Indirect zorgt het gebruik van antibiotica voor toenemende problemen in de humane gezondheidszorg omdat bacteriën resistent worden voor deze antibiotica. Bovendien verdwijnt tot 90 procent van de antibiotica die is toegediend aan dieren via de ontlasting in onze waterwegen. In de biologische landbouw is curatief gebruik van antibiotica alleen in uiterste gevallen toegestaan. Inmiddels zijn er veel biologische bedrijven met de status 'antibioticavrij'.

Dierproeven worden ingezet om gezondheidseffecten van biologische geteelde producten te onderzoeken. Meerdere onderzoeken met dieren toonden aan dat het eten van biologisch voedsel groei, overleving, voortplanting en weerstand bevorderen. Ook bleven de dieren slanker en waren ze beter bestand tegen stress. Een groot opgezet onderzoek in Nederland (2005-2007) met kippen leverde geen direct effect op van biologisch voer op de gezondheid van kippen. Dit gebeurde pas nadat de groepen kippen kunstmatig ziek werden gemaakt. De biologisch gevoerde dieren hervatten na deze interventie sneller hun groei en vertoonden een alertere immuunreactie. Concluderend, hoewel er meerdere aanwijzingen zijn dat biologisch eten 'gezonder' is, blijft het bewijs hiervoor nog beperkt. Vanuit het brede begrip gezondheid is duidelijk dat de biologische landbouw bijdraagt aan gezondheid, al is het alleen maar voor de directe omgeving. ■